

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

**Konkurs Chemiczny
dla uczniów szkół podstawowych województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2019/2020**

Etap wojewódzki

Drogi Uczniu!

Gratulujemy osiągniętych wyników w etapie rejonowym.

Przed przystąpieniem do rozwiązywania testu prosimy, żebyś zapoznał się z poniższymi wskazówkami:

1. **wpisz i zakoduj swój kod na karcie odpowiedzi do zadań zamkniętych, a także wpisz swój kod na karcie odpowiedzi do zadań otwartych** zgodnie z poleceniem Komisji Konkursowej;
2. masz do rozwiązania 35 zadań, w tym:
  - a. zadania 1-25 to **zadania zamknięte** gdzie podane są cztery odpowiedzi, z których tylko **jedna jest poprawna**; za każde poprawnie rozwiązane zadanie z tej grupy otrzymasz 1 punkt; odpowiedzi na te zadania udzielaj na **karcie odpowiedzi do zadań zamkniętych**; jeżeli się pomylisz, błędne oznaczenie otocz kółkiem i zaznacz nową poprawną odpowiedź; jeśli zaznaczysz więcej niż jedną odpowiedź bez wskazania, która jest prawidłowa, to żadna odpowiedź nie będzie uznana;
  - b. zadania 26-35 to **zadania otwarte**; punktacja za każde z tych zadań podana jest przy numerze zadania; odpowiedzi na te zadania udzielaj na **karcie odpowiedzi do zadań otwartych**;
3. za rozwiązanie wszystkich zadań możesz otrzymać łącznie **60 punktów**;
4. możesz korzystać z dołączonych do testu: układu okresowego, tabeli rozpuszczalności, szeregu aktywności metali;
5. do obliczeń możesz używać kalkulatora;
6. odpowiedzi udzielaj czarnym/niebieskim długopisem; na kartach odpowiedzi nie używaj ołówka, gumki ani korektora;
7. uważnie czytaj wszystkie polecenia;
8. po zakończeniu pracy sprawdź, czy udzieliłeś wszystkich odpowiedzi;
9. czas rozwiązywania zadań: **120 minut**.

Powodzenia!

Część I. Zadania zamknięte

Zadanie 1.

Z konfiguracji elektronowej atomu pierwiastka można wywnioskować:

- I.** liczbę protonów i liczbę neutronów w jądrze atomowym.
- II.** liczbę protonów oraz liczbę elektronów w atomie elektrycznie obojętnym.
- III.** liczbę powłok elektronowych.
- IV.** liczbę izotopów pierwiastka występujących naturalnie w przyrodzie.
- V.** liczbę elektronów walencyjnych.

Zaznacz odpowiedź, która zawiera prawdziwe dokończenia powyższego zdania.

- A.** I, II, III, IV.
- B.** II, III, IV.
- C.** II, III, V.
- D.** I, II, III, V.

Informacje do zadań 2-4.

W poniższej tabeli zestawiono wybrane właściwości fizyczne fluoru i wapnia.

Nazwa pierwiastka	Temperatura topnienia, °C	Temperatura wrzenia, °C	Gęstość, kg·m ⁻³ (warunki normalne)
fluor	-220	-188	1,696
wapń	842	1484	1550

Zadanie 2.

Poniżej podano informacje dotyczące fluoru i wapnia.

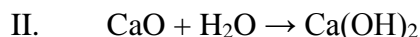
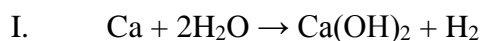
- I.** W warunkach normalnych fluor jest gazem a wapń ciałem stałym.
- II.** Jony fluoru mają mniejszy promień atomowy niż jony wapnia.
- III.** Atomy fluoru łączą się z atomami wapnia tworząc związek chemiczny o wiązaniu kowalencyjnym spolaryzowanym.

Oceń prawdziwość powyższych stwierdzeń (P – prawda, F – fałsz) i zaznacz poprawną odpowiedź.

	I	II	III
A.	F	F	P
B.	P	F	F
C.	P	P	P
D.	P	P	F

Zadanie 3.

Wapń reaguje z wodą tworząc wodorotlenek wapnia oraz gazowy wodór. Tlenek wapnia także reaguje z wodą, dając ten sam produkt zawierający wapń. Opisane reakcje przebiegają zgodnie z podanymi niżej równaniami:

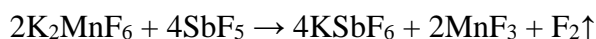

Oblicz, ile gramów wapnia oraz ile gramów tlenku wapnia potrzeba do otrzymania, w każdej z tych przemian, po 150 g nasyconego roztworu wodorotlenku wapnia w temperaturze 20°C. Rozpuszczalność wodorotlenku wapnia w temperaturze 20°C wynosi 0,17 g na 100 g wody. Przyjmij założenie maksymalnej wydajności obu procesów.

	Liczba gramów	
	wapnia	tlenku wapnia
A.	0,2752	0,3854
B.	0,1376	0,1926
C.	0,1926	0,1376
D.	0,0688	0,0964

Zadanie 4.

Pierwszą chemiczną metodą otrzymywania fluoru na skalę przemysłową była reakcja przedstawiona poniżej.

Oblicz, ile dm³ fluoru można otrzymać z 5 moli K₂MnF₆ w warunkach normalnych. Przyjmij założenie maksymalnej wydajności procesu. Skorzystaj z właściwości fluoru podanych w informacji do zadania.

Zaznacz poprawną odpowiedź.

- A. 56 dm³
- B. 28 dm³
- C. 0,056 dm³
- D. 0,028 dm³.

Informacje do zadań 5 i 6.

Gazowego fluoru używa się przy produkcji monomerów, fluorowanych alkenów, z których otrzymuje się tworzywa sztuczne, takie jak teflon i jego pochodne. Oprócz tego fluor był wykorzystywany do produkcji halonów, które były stosowane jako ciecze chłodzące i hydrauliczne (np. freon).

Zadanie 5.

Zaznacz odpowiedź, która zawiera prawdziwe dokończenia poniższego zdania.

Freonów obecnie nie stosuje się jako cieczy chłodniczych i hydraulicznych, ponieważ

- A. przyczyniają się do powstawania kwaśnych opadów.
- B. przyczyniają się do powstawania dziury ozonowej.
- C. przyczyniają się do znacznego podwyższenia pH gleby.
- D. przyczyniają się do eutrofizacji gleby.

Zadanie 6.

Substratem służącym do produkcji teflonu jest tetrafluoroeten.

Zaznacz odpowiedź, w której zapisano typ reakcji chemicznej charakterystycznej dla chemii organicznej, w wyniku której otrzymano teflon.

- A. substytucja.
- B. addycja.
- C. eliminacja.
- D. polimeryzacja.

Zadanie 7.

Wapń występuje w przyrodzie w postaci sześciu stabilnych izotopów. Średnia masa atomowa wapnia wynosi 40,078 u. Izotopu wapnia o najmniejszej liczbie masowej znajduje się w przyrodzie najwięcej – 96,97 % masowych. Cztery pozostałe izotopy mają parzyste liczby masowe, z czego największy jest o 8 u cięższy od najlżejszego izotopu wapnia. Izotop o nieparzystej liczbie masowej ma 23 neutrony w jądrze atomowym.

Zaznacz odpowiedź, w której zapisano symbole wszystkich stabilnych izotopów wapnia.

- A. ^{38}Ca , ^{40}Ca , ^{42}Ca , ^{43}Ca , ^{44}Ca , ^{46}Ca .
- B. ^{40}Ca , ^{42}Ca , ^{44}Ca , ^{45}Ca , ^{46}Ca , ^{48}Ca .
- C. ^{40}Ca , ^{42}Ca , ^{43}Ca , ^{44}Ca , ^{46}Ca , ^{48}Ca .
- D. ^{40}Ca , ^{41}Ca , ^{42}Ca , ^{44}Ca , ^{46}Ca , ^{48}Ca .

Zadanie 8.

Mieszanka substancji stałych zawierała cynk, ołów oraz magnez i miedź. Do tej mieszaniny dodano nadmiar roztworu kwasu chlorowodorowego.

Zaznacz wnioski, można zapisać na podstawie przeprowadzonego doświadczenia.

- A. Wszystkie metale przereagowały i otrzymano wodne roztwory soli tych metali oraz gazowy wodór.
- B. Trzy metale przereagowały i otrzymano wodne roztwory soli tych metali oraz gazowy wodór.
- C. Dwa metale przereagowały i otrzymano wodne roztwory soli tych metali oraz gazowy wodór.
- D. Tylko jeden metal przereagował i otrzymano wodny roztwór soli tego metalu oraz gazowy wodór.

Zadanie 9.

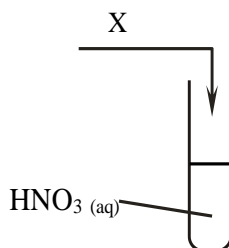
Zmieszano w ilości stechiometrycznej tlenek węgla(IV) oraz roztwór wodny wodorotlenku potasu. Po reakcji powstał wodny roztwór substancji X, do którego dodano nadmiar wodnego roztworu pewnej substancji chemicznej Y. W wyniku reakcji roztworów X oraz Y powstał, między innymi, bezbarwny, bezwonny gaz.

Zaznacz odpowiedź, w której znajduje się nazwa substancji Y, która mogła być użyta w opisanym doświadczeniu.

- A. wodorotlenek wapnia;
- B. kwas siarkowy(VI);
- C. węglan wapnia;
- D. azotan(V) srebra(I).

Zadanie 10.

Przeprowadzono doświadczenie zilustrowane następującym schematem.

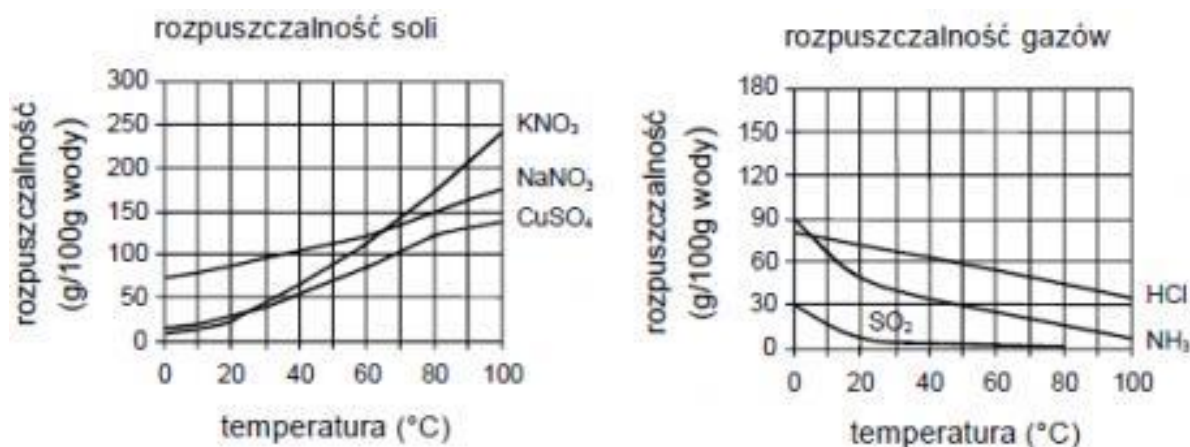

Wskaż odpowiedź, zawierającą nazwy związków chemicznych, które ulegną opisanej schematem reakcji.

- A. tlenek sodu, tlenek siarki(VI), tlenek potasu;
- B. tlenek siarki(IV), tlenek fosforu(V), tlenek węgla(IV);
- C. tlenek azotu(V), tlenek krzemu(IV), tlenek wapnia;
- D. tlenek baru, tlenek litu, tlenek magnezu.

Zadanie 11.

Poniżej przedstawiono wykresy rozpuszczalności wybranych substancji stałych i gazów w wodzie w zależności od temperatury.

Poniżej podano następujące wnioski, które zapisano na podstawie analizy wykresów.

- I. Rozpuszczalność ciał stałych w wodzie maleje ze wzrostem temperatury, a gazów rośnie.
- II. Aby sporządzić 200 g nasyconego roztworu amoniaku w wodzie w temperaturze 50°C należy rozpuścić 60 g tego gazu.
- III. W temperaturze 1°C najwyższą rozpuszczalność w wodzie spośród wszystkich substancji przedstawionych na obu wykresach ma chlorowódor.

Oceń prawdziwość powyższych stwierdzeń (P – prawda, F – fałsz) i zaznacz poprawną odpowiedź.

	I	II	III
A.	F	P	F
B.	F	P	P
C.	P	P	P
D.	F	F	P

Zadanie 12.

Sporządzono mieszaninę opiłków żelaza i soli kuchennej z wodą.

Zaznacz odpowiedź, w której podano, jakie czynności należy wykonać, aby skutecznie rozdzielić wszystkie składniki mieszaniny.

- A. Usunąć opiłki żelaza za pomocą magnesu, a następnie przeprowadzić sączenie.
- B. Najpierw przeprowadzić sączenie, a następnie zastosować magnes.
- C. Przeprowadzić destylację, a następnie pozostałe składniki rozdzielić za pomocą rozdzielacza.
- D. Odsączyć roztwór soli kuchennej od opiłków żelaza i odparować wodę.

Zadanie 13.

Azotan(V) amonu, zwany saletrą amonową jest bezbarwnym, krystalicznym, higroskopijnym ciałem stałym. Bardzo dobrze rozpuszcza się w wodzie, a naczynie z mieszaniną gwałtownie się ochładza. Azotan(V) amonu po ogrzaniu rozkłada się, często wybuchowo, na tlenek azotu(I) oraz wodę. Zawiera dwie formy azotu: amonową i azotanową, charakteryzuje się więc wysoką zawartością azotu.

Wybierz uzupełnienia zdań umieszczonych w ramce tak, aby były prawdziwe.

Proces rozpuszczania saletry amonowej w wodzie jest silnie(I), dlatego mieszanina tej soli z wodą jest stosowana jako substancja (II). Sól ta może być stosowana także jako nawóz mineralny, ponieważ charakteryzuje się największą zawartością azotu w grupie nawozów saletrzano-amonowych, zawiera (III) masowych azotu.

Zaznacz poprawną odpowiedź.

	I	II	III
A.	egzotermiczny	rozgrzewająca	35%
B.	endotermiczny	chłodząca	17,5%
C.	endotermiczny	chłodząca	35%
D.	egzotermiczny	rozgrzewająca	17,5%

Zadanie 14.

W czterech zlewkach umieszczono osobno roztwory wodne wymienionych substancji:

- I. etanolu,
- II. kwasu etanowego,
- III. amoniaku,
- IV. glicerolu.

Następnie zbadano odczyn roztworów oraz ich przewodnictwo elektryczne.

Zaznacz odpowiedź, zawierającą poprawne określenie odczynu wodnych roztworów tych substancji (K – kwasowy, O- obojętny, Z – zasadowy) oraz ich przewodnictwa elektrycznego („+” roztwór wodny przewodzi prąd elektryczny, „-” roztwór wodny nie przewodzi prądu elektrycznego).

	Odczyn roztworu				Przewodnictwo elektryczne			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
A.	Z	K	O	K	+	-	-	+
B.	O	K	Z	O	+	-	-	+
C.	O	K	Z	O	-	+	+	-
D.	O	K	Z	Z	-	+	+	-

Zadanie 15.

Kwas metanowy ze względu na swoje właściwości grzybobójcze często wykorzystywany jest jako składnik preparatów grzybobójczych i zakwaszających oraz jako konserwant. Jest też bardzo reaktywny.

Zaznacz odpowiedź zawierającą wzór substancji, która nie przereaguje z kwasem metanowym.

- A. CH_3COOH ;
- B. NaOH ;
- C. Ca ;
- D. CuO .

Zadanie 16.

Do sześciu probówek z wodą wprowadzono osobno substancje zapisane poniższymi wzorami:

I. Al_2O_3	IV. $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6$
II. CH_3COOH	V. $\text{C}_{15}\text{H}_{31}\text{COOH}$
III. SO_2	VI. $\text{CH}_3\text{COOCH}_2\text{CH}_3$

Zaznacz odpowiedź, podającą numery probówek, w których powstała mieszanina niejednorodna fizycznie.

- A. I, II, III, V, VI;
- B. II, III, V, VI;
- C. I, V, VI;
- D. IV, VI.

Zadanie 17.

Poniżej podano informacje dotyczące alkoholi.

- I. Metanol jest bezbarwną, toksyczną cieczą o charakterystycznym zapachu.
- II. Etanol ma wyższą temperaturę wrzenia od wody.
- III. Glicerol jest wykorzystywany między innymi do produkcji kosmetyków, w przemyśle spożywczym oraz do produkcji materiałów wybuchowych.

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń (P – prawda, F – fałsz) i zaznacz poprawną odpowiedź.

	I	II	III
A.	P	F	F
B.	P	F	P
C.	F	F	P
D.	P	P	P

Zadanie 18.

Analiza jakościowa pewnego związku wykazała, że zawiera on węgiel, wodór, tlen, siarkę i azot. Próbka związku pod wpływem stężonego roztworu kwasu azotowego(V) zabarwiła się na żółto. Drugą próbkę zmieszano ze świeżo strąconym osadem wodorotlenku miedzi(II) i powstał fioletowy roztwór.

Zaznacz odpowiedź zawierającą nazwę grupy związków, do której należała badana substancja.

- A. białka;
- B. tłuszcze;
- C. polisacharydy;
- D. aminokwasy.

Zadanie 19.

Białe ciało stałe. W zimnej wodzie tworzy zawiesinę, zaś w gorącej - roztwór koloidalny wykorzystywany do usztywniania tkanin. Roztwór koloidalny po dodaniu jodu przyjmuje zabarwienie ciemnogniatowe.

Zaznacz odpowiedź, w której zapisano nazwę substancji chemicznej opisanej powyżej.

- A. glicerol;
- B. glukoza;
- C. skrobia;
- D. celuloza.

Zadanie 20.

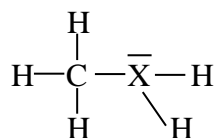
W reakcji addycji pewnego węglowodoru X nadmiarem bromu powstał, jako jedyny produkt, związek o wzorze $\text{CH}_3\text{CBr}_2\text{CHBr}_2$.

Zaznacz odpowiedź, w której zapisano nazwę węglowodoru X poddanego opisanej powyżej reakcji addycji.

- A. eten;
- B. etyn;
- C. propen;
- D. propyn.

Zadanie 21.

Poniżej przedstawiono wzór elektronowy kreskowy pewnej substancji chemicznej będącej jednofunkcyjną pochodną węglowodorów:

Zaznacz odpowiedź, w której zapisano nazwę pierwiastka chemicznego X, który może wchodzić w skład jednofunkcyjnej pochodnej węglowodoru o podanym powyżej wzorze.

- A. azot;
- B. tlen;
- C. chlor;
- D. siarka.

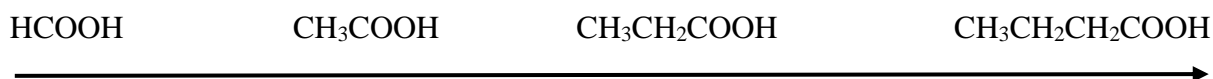
Zadanie 22.

Zaznacz odpowiedź podającą przemianę, którą można zakwalifikować do zjawisk fizycznych.

- A. kwaśnienie mleka;
- B. fermentacja alkoholowa;
- C. denaturacja białka;
- D. wysalanie białka.

Zadanie 23.

Zaznacz odpowiedź, w której podana wielkość nie zwiększa się wraz z kierunkiem strzałki.

- A. gęstość;
- B. rozpuszczalność w wodzie;
- C. masa cząsteczkowa;
- D. temperatura wrzenia.

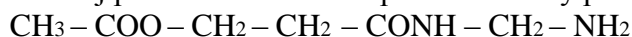
Zadanie 24.

Zaznacz odpowiedź, w której znajduje się opis procesu zachodzącego w organizmie człowieka.

- A. glukoza → celuloza + woda;
- B. tlenek węgla(IV) + woda → glukoza + tlen;
- C. celuloza + woda → glukoza;
- D. glukoza + tlen → tlenek węgla(IV) + woda + energia.

Zadanie 25.

Poniżej przedstawiono wzór półstrukturalny pewnego związku organicznego:

Zaznacz odpowiedź, która zawiera prawdziwe dokończenia poniższego zdania.

Związek organiczny opisany powyższym wzorem półstrukturalnym ma

- A. tylko jedno wiązanie peptydowe.
- B. tylko jedno wiązanie estrowe;.
- C. jedno wiązanie peptydowe i jedno wiązanie estrowe.
- D. nie posiada ani wiązania peptydowego ani wiązania estrowego.

Część II. Zadania otwarte

Zadanie 26. (0-2)

Pierwiastek X jest głównym składnikiem związków organicznych, w których występuje jako atom centralny.

Pierwiastek Y po przyjęciu dwóch elektronów na powłokę walencyjną ma konfigurację elektronową neonu.

Pierwiastki X oraz Y tworzą związek chemiczny, który jest gazem i powstaje między innymi w reakcji termicznego rozkładu pewnego słabego kwasu.

- a) **Zapisz wzór sumaryczny związku chemicznego, który tworzą te pierwiastki oraz zapisz jego nazwę systematyczną.**
- b) **Zapisz równanie reakcji w formie cząsteczkowej, używając roztworu pewnej substancji, za pomocą której można wykryć związek chemiczny, który tworzą opisane pierwiastki.**

Zadanie 27. (0-3)

Poniżej przedstawiono właściwości fizyczne substancji:

1. Gaz.
2. Ciecz.
3. Ciało stałe.
4. Dobrze rozpuszcza się w wodzie.
5. Słabo lub praktycznie nie rozpuszcza się w wodzie.
6. Wysoka temperatura wrzenia i topnienia.
7. Niska temperatura wrzenia i topnienia.
8. Gęstość mniejsza od gęstości wody.
9. Gęstość większa od gęstości wody.

Do podanych substancji: $C_{12}H_{22}O_{11}$, O_2 , $NaCl$, $C_{17}H_{33}COOH$

dopasuj właściwości fizyczne, jakie mają te substancje w warunkach normalnych. Uzupełnij tabelę wpisując wybrane numery.

Zadanie 28. (0-3)

Glicyna (kwas aminoetanowy) to najprostszy spośród aminokwasów białkowych. Jest wykorzystywana w kosmetyce i do produkcji leków. Występuje naturalnie w organizmie, ale można ją dodatkowo dostarczać w suplementach, lekach i pokarmach. Tak jak inne aminokwasy ulega reakcji, w której mogą łączyć się ze sobą dwie, trzy lub więcej cząsteczek.

- a) **Napisz równanie reakcji łączenia dwóch cząsteczek glicyny. Możesz zastosować wzory półstrukturalne związków organicznych.**

b) Podkreśl wyrażenia w poniższych zdaniach ujęte w nawiasach tak, aby zdania były prawdziwe.

Glicyna jest (bezbarnym, o żółtej barwie) (ciałem stałym, cieczą, gazem),. Ludzki organizm potrafi ją syntetyzować, ale można ją otrzymać sztucznie w reakcji kwasu chloroetanowego z amoniakiem: $\text{ClCH}_2\text{COOH} + 2\text{NH}_3 \rightarrow \text{H}_2\text{NCH}_2\text{COOH} + \text{NH}_4\text{Cl}$.

Przemiana ta należy do reakcji (syntezy, analizy, wymiany). Glicyna ulega procesowi, w którym mogą łączyć się ze sobą dwie, trzy lub więcej cząsteczek zwanej reakcją (polimeryzacji, kondensacji, denaturacji). Jeśli połączy się kilka cząsteczek aminokwasów powstają (sacharydy, peptydy), jeśli ponad sto aminokwasów – wówczas powstaje (peptyd, białko).

Informacje do zadań 29, 30, 31.

Siarkowódor w warunkach normalnych jest bezbarwnym, gazem, którego silny, charakterystyczny zapach zgniłych jaj jest wyczuwalny w bardzo niewielkich stężeniach. Dość dobrze rozpuszcza się w wodzie, 3,4 dm³ siarkowodoru rozpuszczają się 1 dm³ wody (w temperaturze 0°C) dając roztwór nasycony.

Siarkowódor można otrzymać działając rozcieńczonym roztworem kwasu chlorowodorowego na siarczek żelaza(II). Powstały w tej reakcji gaz rozpuszcza się w wodzie, gdzie następnie zachodzi reakcja dysocjacji.

Siarkowódor spala się w powietrzu do tlenku siarki(IV) lub wolnej siarki (w niskiej temperaturze i przy niedostatecznym dopływie tlenu). Drugim produktem obu reakcji jest woda.

Zadanie 29. (0-2)

Napisz równanie reakcji (w formie cząsteczkowej) otrzymywania siarkowodoru, opisane w informacji.

Oblicz, ile gramów siarczku żelaza(II) należy zużyć w reakcji z nadmiarem kwasu chlorowodorowego, aby otrzymać 0,448 dm³ tego gazu w warunkach normalnych. Wynik podaj z dokładnością do drugiego miejsca po przecinku. Załóż, że reakcja przebiega z maksymalną wydajnością.

Zadanie 30. (0-4)

- a) Oblicz stężenie procentowe roztworu siarkowodoru, w którym rozpuszczono 0,448 dm³ tego gazu w 250 cm³ wody w temperaturze 0°C. Wynik podaj z dokładnością do drugiego miejsca po przecinku.**
- b) Na podstawie obliczeń ustal, czy opisany w podpunkcie a) roztwór jest nasycony czy nienasycony.**

Zadanie 31. (0-5)

- a) W celu zbadania odczynu wodnego roztworu siarkowodoru do naczynia, w którym się znajdował dodano kilka kropli wskaźnika.

Wybierz wskaźnik, który powinien być użyty do zbadania odczynu wodnego roztworu siarkowodoru: fenoloftaleina lub oranż metylowy. Napisz, jakie obserwacje poczyniono oraz jaki był odczyn wodnego roztworu siarkowodoru.

Zapisz równania reakcji dysocjacji tej substancji w formie stopniowej.

- b) **Napisz dwa równania reakcji spalania siarkowodoru w powietrzu:**

- 1. do tlenku siarki(IV);**
- 2. przy niedostatecznym dopływie tlenu do wolnej siarki.**

Zadanie 32. (0-3)

Masz do dyspozycji wymienione niżej substancje:

1. ciała stałe: sól, tlenek wapnia;
2. wodne roztwory: azotanu(V) baru, kwasu etanowego (octowego), siarczanu(VI) potasu, chlorku sodu.

Wybierz z zestawu odpowiednie substraty i zapisz trzy równania reakcji w formie cząsteczkowej, spełniające zapisane poniżej warunki. Zaproponowane substancje mogą być użyte więcej niż jeden raz w reakcjach chemicznych.

- I.** Reakcja strącania osadu.
- II.** Jednym z produktów reakcji jest gaz.
- III.** Jednym z produktów reakcji jest woda.

Zadanie 33. (0-3)

Poniżej opisano różne metody otrzymywania tlenków.

1. Synteza pierwiastków z tlenem.
2. Termiczny rozkład wodorotlenków.
3. Wypieranie tlenków z soli kwasów tlenowych.
4. Termiczny rozkład soli.
5. Rozkład nietrwałych kwasów tlenowych.

Z powyżej opisanych metod otrzymywania tlenków wybierz trzy, dzięki którym można otrzymać tlenek glinu. Zapisz wybranymi metodami równania reakcji otrzymywania tlenku glinu (forma cząsteczkowa).

Zadanie 34. (0-6)

Zapisz równania reakcji zgodne z opisem słownym zamieszczonym w tabeli. Zaznacz warunki przebiegu reakcji, jeśli jest to konieczne. Określ typ reakcji charakterystycznej dla chemii organicznej (substytucja, addycja, polimeryzacja). Zastosuj wzory półstrukturalne (grupowe) związków organicznych.

1. Produktem reakcji jest polipropylen.
2. Reakcja etenu z wodą w środowisku kwasowym.
3. Reakcja etynu z 1 molem bromowodoru.
4. Reakcja etanu z bromem wobec światła.

Zadanie 35. (0-4)

Kwas oleinowy, palmitynowy i stearynowy należą do wyższych kwasów karboksylowych zwanych kwasami tłuszczowymi, ponieważ wchodzą w skład cząsteczek tłuszczów.

- a) **Zaprojektuj doświadczenie chemiczne, w wyniku którego zbadasz właściwości chemiczne – nasycone lub nienasycone wymienionych kwasów tłuszczowych.**

W tym celu:

- 1) Wybierz i podkreśl odczynniki chemiczne spośród podanych:**

świeżo strącony wodorotlenek miedzi(II), roztwór jodiny, woda bromowa,

roztwór wodorotlenku sodu

- 2) Zapisz przewidywane zmiany, jakie można zaobserwować po wprowadzeniu do probówek z wybranym odczynnikiem chemicznym osobno wszystkich kwasów.**

- 3) Zapisz wniosek dotyczący charakteru chemicznego wszystkich trzech kwasów.**

- b) **Zapisz nazwę tłuszczu, złożonego z jednego z wyższych kwasów karboksylowych wymienionych w zadaniu, który ma charakter nasycony, jest w większości składnikiem tłuszczów pochodzenia zwierzęcego i zawiera trzy reszty kwasowe po 18 atomów węgla.**